

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Auditrapport

2018

Koninkrijksrelaties (IV)

Auditrapport 2018

Koninkrijksrelaties (IV)

15 maart 2019

Kenmerk
2019-0000032871

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag

Inhoud

1	Hoofdpijnen	5
2	Goedkeurende controleverklaring	7
	2.1 Financiële overzichten akkoord bevonden	7
3	Financieel beheer is verbeterd	9
	3.1 Bevindingen begrotingshoofdstuk VII BZK	9
	3.2 Bevinding 2017 serieus opgepakt	10
	3.3 Bevinding IB SSO CN van ernstig naar licht	10
	3.3.1 Korte termijn Verbetermaatregelen IB SSO CN geïmplementeerd	10
	3.3.2 General IT controls SSO CN krijgen aandacht, maar op onderdelen niet op orde	11
	3.4 Aandachtspunten 2019	11
	3.4.1 Zorgvuldigheid inzake verwerking niet-routinematige transacties	11
	3.4.2 Buitenlandvergoeding passend maar kwetsbaar	11
	3.4.3 Proces vanuit DG KR inzake financiële verantwoording SSO CN behoeft aandacht	12
4	Totstandkoming niet-financiële informatie is voldoende	14
Bijlage	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	16

Belangrijkste ontwikkelingen

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft in 2018 een Verbeterplan Informatiebeveiliging SSO (Shared Service Organisatie) Caribisch Nederland (Verbeterplan IB SSO CN) opgesteld en is bezig met de uitvoering. De Auditdienst Rijk (ADR) heeft gevalideerd dat de korte termijn (urgente) maatregelen zijn geïmplementeerd en dat de implementatie van middellange en lange termijn maatregelen op schema liggen. Aandacht blijft nodig voor het verder stabiliseren van de Informatie Technologie (IT)-omgeving.

Directoraat-generaal (DG) Koninkrijksrelaties (KR) is eigenaar van SSO CN. Wij constateren dat vanuit DG KR geen beheerst proces is ingericht om ervoor te zorgen dat deze financiële verantwoordingsinformatie juist en volledig in het jaarverslag van KR wordt opgenomen. Wij bevelen aan na te gaan hoe dit proces beheerst kan verlopen en duidelijkheid te scheppen wie waarvoor verantwoordelijk is.

In september 2017 zijn de bovenwindse eilanden zwaar getroffen door de orkanen Irma en Maria. Nederland heeft daarom besloten om in totaal € 550 miljoen ter beschikking te stellen voor wederopbouw. Wij benadrukken het belang van tijdig advies inwinnen bij zulke niet-routinematige transacties aangezien op ons verzoek bepaalde informatie is opgenomen in het jaarverslag.

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij het jaarverslag 2018 van Koninkrijksrelaties (IV). Dat houdt in dat de in dit jaarverslag opgenomen financiële overzichten een getrouw beeld geven van de uitkomsten van de begrotingsuitvoering over 2018.

Leeswijzer

Dit rapport is als volgt ingedeeld:

- de controle van de financiële verantwoordingsinformatie in het jaarverslag (hoofdstuk 2);
- het onderzoek naar het begrotingsbeheer, het financieel beheer, de materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties van het Rijk (hoofdstuk 3);
- het onderzoek naar de totstandkoming van de niet-financiële verantwoordingsinformatie in het jaarverslag (hoofdstuk 4);
- de controleverklaring (bijlage).

Doel en doelgroepen

In dit rapport doen wij verslag van de uitkomsten van de werkzaamheden die wij als interne auditdienst van het Rijk in het kader van onze wettelijke taak¹ over 2018 bij KR hebben verricht. Dit rapport is opgesteld voor de minister, de staatssecretaris en de secretaris-generaal en wordt tevens verstrekt aan de leden van het audit comité en de directeur Financieel-Economische Zaken (FEZ) van het ministerie van BZK. Het rapport wordt verder toegezonden aan de minister van Financiën en aan de president van de Algemene Rekenkamer. Op grond van de beleidslijn van de ministerraad van 19 februari 2016 zal de minister van BZK dit auditrapport op of na verantwoordingsdag, 15 mei 2019, plaatsen op de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl).²

1 De wettelijke taak volgt uit artikel 2.37, eerste lid, tweede volzin, van de Comptabiliteitswet 2016. Deze taak is nader uitgewerkt in het Besluit Auditdienst Rijk, artikelen 3 tot en met 6.
2 De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van de rapporten die de ADR heeft uitgebracht en plaatst dit overzicht op de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl).

Inleiding

Als eerste onderdeel van onze wettelijke taak controleren wij of de in het jaarverslag opgenomen financiële overzichten een getrouw beeld geven van de uitkomsten van de begrotingsuitvoering en zijn opgesteld in overeenstemming met de geldende verslaggevingsvoorschriften.³ Deze taak vloeit voort uit artikel 3, eerste lid, aanhef en onder a, en artikel 6, eerste en tweede lid, van het Besluit Auditdienst Rijk.

De in 2018 gerealiseerde uitgaven bedroegen € 625 mln. (2017: € 359 mln.), de aangegane verplichtingen € 434 mln. (2017: € 186 mln.) en de ontvangsten € 54 mln. (2017: € 59 mln.).

Wij plannen en voeren onze controle zodanig uit dat wij een redelijke mate van zekerheid verkrijgen dat de financiële overzichten geen afwijkingen van materieel belang bevatten. Het materieel belang is bepalend voor de strekking van het oordeel in de controleverklaring. De materialiteit voor de verantwoordingsstaten en de saldibalans als geheel bedraagt 25 miljoen voor fouten en onzekerheden bij elkaar opgeteld.⁴ Wij zijn er bij onze controle van uitgegaan dat de voorgestelde wijzigingen in de slotwet de goedkeuring van de wetgever zullen krijgen.

Voorts hebben wij onderzocht of de in het jaarverslag opgenomen andere (niet-financiële) verantwoordingsinformatie niet strijdig is met de in het jaarverslag opgenomen financiële overzichten en geen materiële afwijkingen bevat. Ook zijn wij nagegaan dat het jaarverslag alle voorgeschreven informatie bevat.

Hieronder gaan wij in op de belangrijkste bevindingen van onze controle.

2.1

Financiële overzichten akkoord bevonden

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij het jaarverslag 2018 van Koninkrijksrelaties (IV). Deze verklaring is opgenomen als bijlage in dit rapport.

3 De verslaggevingsvoorschriften zijn vastgelegd in de Comptabiliteitswet 2016 en de daarop berustende regelgeving, waaronder de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2019. Op grond van de brief van 24 september 2018 van de minister van Financiën aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, vergaderjaar 2018-2019, 34 426, nr. 33) geldt het overgangsrecht bedoeld in artikel 10.2 van de Comptabiliteitswet 2016 uitsluitend voor de presentatie en inrichting van de begrotingen en de bijbehorende jaarverslagen. De onderliggende (rechts)handelingen en de administratieve vastleggingen waarmee uitvoering wordt gegeven aan de begroting 2018 – zoals het aangaan van verplichtingen, het doen van betalingen, het beheer van materieel en het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen – worden beheerst door de bepalingen van de Comptabiliteitswet 2016 en de daarop gebaseerde regelgeving, zoals de Regeling financieel beheer van het Rijk en de Regeling beheer onroerende zaken Rijk 2017.

4 Dit gebeurt afzonderlijk voor:

- a het totaal van de uitgaven, ontvangsten en van derden verkregen baten;
- b het totaal van de aangegane verplichtingen;
- c het totaal van de relevante standen op de saldibalans.

Inleiding

Als tweede onderdeel van onze wettelijke taak onderzoeken wij of de geselecteerde processen van het begrotingsbeheer, het financieel beheer, de materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties van het Rijk voldoen aan de normen uit de comptabele wet- en regelgeving. Deze taak volgt uit artikel 3, tweede lid, en artikel 6, derde lid, van het Besluit Auditdienst Rijk. De normen waaraan wij toetsen zijn op grond van artikel 4, derde lid, van het Besluit Auditdienst Rijk:

- ordelijkheid en controleerbaarheid van het begrotingsbeheer;
- doelmatigheid, rechtmatigheid, ordelijkheid en controleerbaarheid van het financieel beheer;
- doelmatigheid, rechtmatigheid, ordelijkheid en controleerbaarheid van het verwerven, het beheren en het afstoten van materieel;
- betrouwbaarheid en controleerbaarheid van de financiële administraties.

Bij evaluatie van onze bevindingen hanteren wij drie categorieën: licht, gemiddeld en ernstig. Dit onderscheid geeft de impact van de bevinding weer op basis van gewicht en frequentie.

Ten behoeve van het selecteren van de te onderzoeken processen van het begrotingsbeheer, financieel beheer, materiële bedrijfsvoering en daartoe bijgehouden administraties van het Rijk hebben wij de bedrijfsrisico's en de daaraan gekoppelde processen in kaart gebracht. Op basis van het belang van de processen en de in die processen onderkende risico's hebben wij in 2018 de volgende processen voor nader onderzoek geselecteerd:

- totstandkoming jaarverslag;
- voorschotten- en verplichtingenbeheer;
- lopende inschrijving;
- verstrekking van bijdragen en subsidies;
- wederopbouw.

In dit hoofdstuk behandelen wij de belangrijkste uitkomsten van ons onderzoek naar het begrotingsbeheer, het financieel beheer, de materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties van het Rijk.

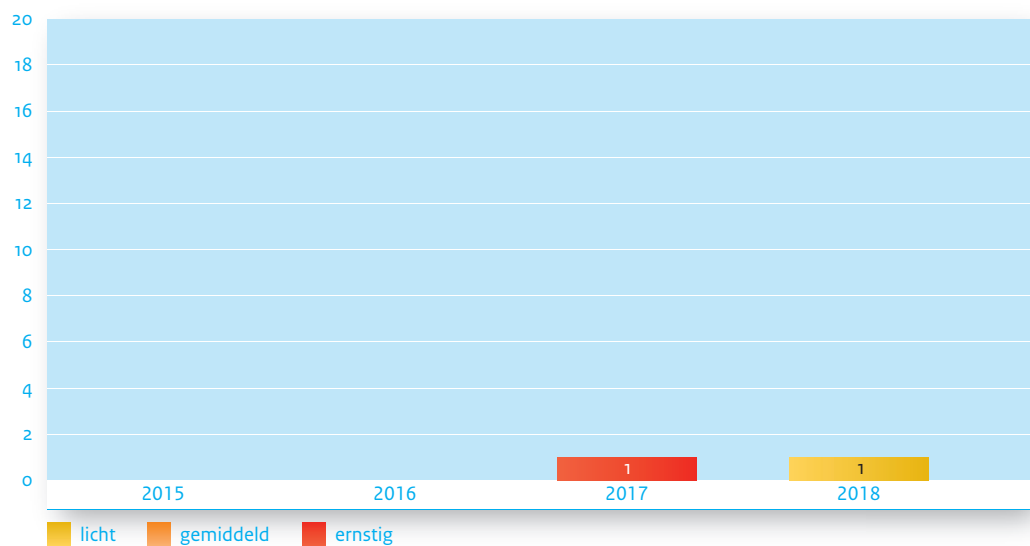
3.1

Bevindingen begrotingshoofdstuk VII BZK

De uitkomsten van ons onderzoek naar het financieel en materieelbeheer van alle generieke processen hebben wij gedaan in het kader van de controle van begrotingshoofdstuk VII. De in het auditrapport hoofdstuk VII gerapporteerde bevindingen over het financieel en materieelbeheer gelden ook voor hoofdstuk IV. Daarbij wijzen wij op onze bevindingen voor de financiële functie. In dit rapport zijn alleen de specifieke bevindingen voor hoofdstuk IV opgenomen.

3.2 Bevinding 2017 serieus opgepakt

Figuur 1: Bevindingen naar impact (in aantallen)

Zie voor verdere toelichting paragraaf 3.3.

3.3 Bevinding IB SSO CN van ernstig naar licht

Figuur 2: Bevindingen in het beheer 2018

Bevinding	Verantwoordelijk organisatieonderdeel	2015	2016	2017	2018
Informatiebeveiliging en GITC SSO CN	SSO CN			▲	●

● licht ■ gemiddeld ▲ ernstig

3.3.1 Korte termijn Verbetermaatregelen IB SSO CN geïmplementeerd

De ADR is in 2018 gevraagd om onderzoek te doen naar de implementatie van de urgente (korte termijn) maatregelen door SSO CN en of de verbetermaatregelen voor de middellange en lange termijn door SSO CN zijn afgerond dan wel concreet onderhanden zijn. Dit onderzoek is 14 november 2018 afgerond.

De korte termijn verbetermaatregelen uit het Verbeterplan IB SSO CN in de netwerk-infrastructuur van SSO CN zijn geïmplementeerd. Denk hierbij aan het instellen van firewalls en het verbeteren van fysieke beveiliging tot server- en/of dataruimtes. Deze korte termijn verbetermaatregelen zijn te beschouwen als basisbeveiligingsmaatregelen. Daarmee zijn de eerder gesignaleerde risico's verminderd.

De implementatie van de middellange en lange termijn maatregelen zijn nog onderhanden bij SSO CN. Wij hebben gevalideerd dat deze maatregelen ten goede komen aan de lange termijn doelstelling om een structurele verbetering in de IB van SSO CN door te voeren.

Aanbeveling: ten aanzien van de (midden)lange termijn maatregelen blijven we aandacht vragen om de IT-omgeving verder te stabiliseren, waarbij gedacht moet worden aan het verder vormgeven van een Plan Do Check Act(PDCA)-cyclus en het werven van vaste fulltime-equivalent (FTE) met specifieke IT-deskundigheid.

3.3.2

General IT controls SSO CN krijgen aandacht, maar op onderdelen niet op orde

Voor het beoordelen en vaststellen van het bestaan van de General IT controls (GITC) hebben wij de processen wijzigingsbeheer, gebruikersbeheer en autorisatiebeheer onderzocht. Tevens heeft de ADR de logische toegangsbeveiliging tot de gemeenschappelijke financiële systemen Exact/Globe, 20/20-vision, AFAS Profit en de beveiliging van daartoe behorende IT-componenten beoordeeld.

Dit onderzoek heeft geleid tot de volgende drie bevindingen, die ook onderdeel uitmaken van het bovengenoemde verbeterplan:

- de totstandkoming van autorisatiematrices is niet inzichtelijk, zodat niet kan worden getoetst of de juiste autorisaties zijn ingeregeld;
- in de nieuwe procesbeschrijving van wijzigingsbeheer zijn geen beheersingsmaatregelen aangetroffen die zorgdragen voor het periodiek controleren op eventuele ongeautoriseerde wijzigingen;
- er is geen actief stelsel van logging en monitoring voor de 1e en 2e lijn van beveiliging ingericht, waardoor een ongeautoriseerde actie niet kan worden gereconstrueerd.

Gezien de beperkte impact van de verantwoordingsinformatie van SSO CN in het jaarverslag van KR leidt dit niet tot materiële afwijkingen.

Aanbeveling: werk de bevindingen uit in de procesinrichting en beschrijving. Hiermee wordt het risico op een onrechtmatige transactie beperkt en het komt de continuïteit en de beveiliging van de financiële systemen ten goede.
SSO CN geeft aan dat zij hier reeds mee gestart is.

3.4

Aandachtspunten 2019

3.4.1

Zorgvuldigheid inzake verwerking niet-routinematige transacties

In het kader van de wederopbouw Sint Maarten wordt maximaal € 550 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 470 miljoen via de werelddbank verloopt. De verplichting wordt in vier tranches beschikbaar gesteld. Twee van de vier tranches zijn reeds overgemaakt naar de werelddbank € 262 miljoen. De resterende twee tranches zijn op ons advies opgenomen als niet uit de balans blijvende verplichting (exclusief liquiditeitssteun aan Sint Maarten á € 15,7 miljoen, welke op advies van het College financieel toezicht is verstrekt ten laste van deze middelen). Tevens zijn op ons advies de eerste twee tranches verantwoord als voorschot. Het is raadzaam om bij dit soort niet-routinematige transacties tijdig advies in te winnen hoe dit het meest passend in de financiële verantwoording kan worden verwerkt.

3.4.2

Buitenlandvergoeding passend maar kwetsbaar

Op verzoek van de minister, mede namens de staatssecretaris, heeft de ADR onderzoek gedaan naar de regeling Voorzieningenstelsel Uitzendingen BZK (VU BZK), hierna buitenlandvergoeding, en er is op 11 februari 2019 een rapport uitgebracht (2019-0000023517).

Uit het rapport van de ADR blijkt dat de regeling voor de buitenlandvergoeding voor uitzendingen van ambtenaren naar het Caribisch deel van het Koninkrijk (VU BZK) passend is. In de toepassing van deze regeling bevelen wij aan om de checks and balances in de organisatie aan te scherpen. Naar aanleiding van een signaal in november 2018 over de toepassing van de regeling VU BZK hebben wij onze accountantscontrole op de toegekende buitenlandvergoedingen nader onder de loep genomen. Wij komen in de context van de jaarrekeningcontrole niet tot noemenswaardige bevindingen. De minister en staatssecretaris van BZK hebben in de brief aan de Tweede Kamer toegezegd alle aanbevelingen uit het ADR rapport over te nemen. De implementatie van deze aanbevelingen verkleint het risico op onjuiste toepassing van genoemde regeling.

3.4.3

Proces vanuit DG KR inzake financiële verantwoording SSO CN behoeft aandacht

DG KR is eigenaar van SSO CN, daarom neemt KR financiële verantwoordingsinformatie van SSO CN op in haar jaarverslag. Deze financiële verantwoordingsinformatie betreft met name personele en materiële uitgaven en verplichtingen en de bijlage externe inhuur. Wij constateren dat vanuit DG KR geen beheerst proces is ingericht om ervoor te zorgen dat deze financiële verantwoordingsinformatie juist en volledig in het jaarverslag van KR wordt opgenomen. In de context van de jaarrekening leidt dit niet tot materiële afwijkingen. Het is raadzaam na te gaan hoe dit proces beheerst kan verlopen en duidelijkheid te scheppen wie (SSO CN, FEZ, KR, Financieel Diensten Centrum (FDC)) waarvoor verantwoordelijk is.

Totstandkoming niet-financiële informatie is voldoende

Inleiding

Als derde onderdeel van onze wettelijke taak onderzoeken wij of geselecteerde processen gericht op de totstandkoming van de in het jaarverslag opgenomen niet-financiële verantwoordingsinformatie voldoen aan de normen uit de comptabele wet- en regelgeving. Deze taak vloeit voort uit artikel 3, eerste lid, aanhef en onder b, en artikel 6, eerste en derde lid, van het Besluit Auditdienst Rijk. Hiertoe onderzoeken wij of de niet-financiële verantwoordingsinformatie op betrouwbare wijze tot stand is gekomen. Voorts gaan wij na of de niet-financiële verantwoordingsinformatie niet strijdig is met de financiële verantwoordingsinformatie. Over deze niet-strijdigheid rapporteren wij in onze controleverklaring (sectie B).

De selectie van de te onderzoeken processen gericht op de totstandkoming van de niet-financiële verantwoordingsinformatie in het jaarverslag is afhankelijk van de omvang van de risico's die daarbij worden onderkend. Op basis daarvan hebben wij in 2018 de totstandkomingsprocessen ten aanzien van kengetallen/indicatoren, kwalitatieve en kwantitatieve uitspraken in de beleidstekst en beleidsdoorlichting voor nader onderzoek geselecteerd.

Wij hebben vastgesteld dat de NFI deugdelijk, ordelijk en controleerbaar tot stand is gekomen. Wij hebben één aandachtspunt.

DG-Control betrekken bij de totstandkoming van niet-financiële informatie

Ter overweging geven we mee om in de aanschrijving van FEZ inzake niet-financiële informatie DG-control te betrekken bij het opstellen van alle beleidsteksten. Op dit moment bestaat hier een vrijblijvendheid in.

Aan: de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

A Verklaring over de in het jaarverslag 2018 opgenomen financiële overzichten

Ons oordeel

Wij hebben de financiële overzichten die deel uitmaken van het jaarverslag 2018 van Koninkrijksrelaties gecontroleerd. Naar ons oordeel geven deze financiële overzichten een getrouw beeld van de uitkomsten van de begrotingsuitvoering van Koninkrijksrelaties over 2018 in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften die zijn opgenomen in de Comptabiliteitswet 2016⁵ en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2019.

De financiële overzichten bestaan uit:

- de departementale verantwoordingsstaat over 2018 met de financiële toelichting daarbij;
- de departementale saldibalans per 31 december 2018 met de toelichting daarbij;
- de in de uiteenzetting over de gevoerde bedrijfsvoering (bedrijfsvoeringsparagraaf) opgenomen rapportage over de comptabele rechtmatigheid van de uitkomsten van de begrotingsuitvoering over 2018.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de financiële overzichten'.

Wij zijn onafhankelijk van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

5 Op grond van de brief van 24 september 2018 van de minister van Financiën aan de Tweede Kamer (Kamers-tukken II, vergaderjaar 2018-2019, 34 426, nr. 33) geldt het overgangsrecht bedoeld in artikel 10.2 van de Comptabiliteitswet 2016 uitsluitend voor de presentatie en inrichting van de begrotingen en de bijbehorende jaarverslagen. De onderliggende (rechts)handelingen en de administratieve vastleggingen waarmee uitvoering wordt gegeven aan de begroting 2018 – zoals het aangaan van verplichtingen, het doen van betalingen, het beheer van materieel en het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen – worden beheerst door de bepalingen van de Comptabiliteitswet 2016 en de daarop gebaseerde regelgeving, zoals de Regeling financieel beheer van het Rijk en de Regeling beheer onroerende zaken Rijk 2017.

B Verklaring over de in het jaarverslag 2018 opgenomen andere informatie

Naast de financiële overzichten omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het deel algemeen (verzoek tot dechargeverlening en leeswijzer);
- het niet-financiële deel van de toelichting bij de diverse begrotingsartikelen;
- de uiteenzetting over het gevoerde beleid (beleidsverslag);
- de uiteenzetting over de gevoerde bedrijfsvoering (bedrijfsvoeringsparagraaf);
- de voorgeschreven bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- niet strijdig is met de in het jaarverslag opgenomen financiële overzichten en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die is vereist op grond van de verslaggevingsvoorschriften die zijn opgenomen in de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2019.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de financiële overzichten of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.⁶

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 3, eerste lid, aanhef en onder b, en artikel 4, tweede lid, van het Besluit Auditdienst Rijk en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de financiële overzichten.

De minister is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften die zijn opgenomen in de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2019.

C Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de financiële overzichten

Verantwoordelijkheden van de minister voor de financiële overzichten

De minister is verantwoordelijk voor het opmaken van de financiële overzichten die de uitkomsten van de begrotingsuitvoering getrouw dienen weer te geven in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften die zijn opgenomen in de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2019. In dit kader is de minister verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de minister noodzakelijk acht om het opmaken van de financiële overzichten mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de financiële overzichten

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de beslissingen die gebruikers op basis van deze financiële overzichten nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

⁶ Daarnaast behoort het tot onze taak onderzoek te verrichten naar de totstandkoming van de niet-financiële verantwoordingsinformatie, over de uitkomsten waarvan wij rapporteren in ons auditrapport.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de financiële overzichten afwijkingen van materieel belang bevatten als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het ministerie;⁷
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de financiële overzichten en de daarbij opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de financiële overzichten een getrouw beeld geven van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de leiding van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 15 maart 2019

Auditdienst Rijk

drs. A. Kluit RA CPSA

drs. A. Slot RA

⁷ Daarnaast behoort het tot onze taak onderzoek te verrichten naar het begrotingsbeheer, het financieel beheer, de materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties van het Rijk, over de uitkomsten waarvan wij rapporteren in ons auditrapport.

Auditdienst Rijk

Postbus 20201

2500 EE Den Haag

(070) 342 77 00